

testator as one family for at least five years prior to the opening of the inheritance. Judicial practice indicates the need to delimit the scope of Article 74 of the Civil Code of Ukraine “The right to property of a woman and a man living in the same family, but not married to each other or in any other marriage” and Article 1264 of the Civil Code of Ukraine, since the specified norms regulate different legal relations (family and inheritance). The peculiarities of judicial proof in cases of establishing the fact of living together as one family without marriage registration are the proof of the following facts: living together as one family; common life; mutual rights and obligations.

Keywords: trial, jurisdiction, law enforcement, legal fact, marriage, cohabitation.

*Дата першого надходження статті до видання: 06.02.2026 р.
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 14.02.2026 р.*

**УДК 340.134(477):[347.5:341.9(4-672ЄС):347(44)(094.4)]
DOI 10.31558/2786-5835.2026.1.1.13**

Карнаух Вадим Сергійович,
кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
відділу науково-правових експертиз
Інституту правотворчості та науково-правових експертиз
Національної академії наук України
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-2314-702X>

ЗАГАЛЬНІ ФОРМИ ПЕРЕДДОГОВІРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ: СТИСЛИЙ НАРИС У СВІТЛІ ПЕРСПЕКТИВИ РЕКОДИФІКАЦІЇ ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ

У статті на основі орієнтирів, окреслених у Концепції оновлення Цивільного кодексу України, здійснено порівняльно-правовий аналіз положень Принципів, визначень та модельних правил Європейського приватного права (DCFR) й Цивільного кодексу Франції, які стосуються наслідків недобросовісної поведінки під час переговорів. Установлено, що в DCFR захист потерпілої сторони в межах переддоговірної відповідальності наближено до принципу повного відшкодування майнової та моральної шкоди, винятком із якого є відшкодування позитивного інтересу, який недостатньо чітко розмежовано з упущеною вигодою. Натомість для французького досвіду характерне законодавче обмеження обсягу можливого відшкодування, з якого випливає загальне правило щодо недопустимості відшкодування упущеної вигоди.

Проаналізовано положення Проекту Цивільного кодексу України щодо відшкодування майнової шкоди та переддоговірної відповідальності. Обґрунтовано, що обмеження відшкодування збитків як загальної форми переддоговірної відповідальності реальними збитками свідчить про наближеність запропонованого в Проекті Цивільного кодексу України підходу до французького досвіду, являє собою виняток із принципу повного відшкодування майнової шкоди та водночас становить особливість переддоговірної відповідальності. Установлено, що загальними формами переддоговірної відповідальності, які можливо виокремити на підставі положень Проекту ЦК України, є відшкодування реальних збитків, розумна компенсація на розсуд суду в разі неможливості точного визначення розміру реальних збитків, компенсація моральної шкоди. Сформульовано пропозиції щодо вдосконалення положень Проекту ЦК України щодо переддоговірної відповідальності, які полягають в уточненні змісту проти-правної поведінки як елементу підстави переддоговірної відповідальності та розширення переліку видів реальних збитків, які охоплюються відшкодуванням.

Ключові слова: відшкодування шкоди, добросовісність, компенсація, Концепція оновлення Цивільного кодексу України, переговори, переддоговірна відповідальність, Принципи, визначення та модельні правила Європейського приватного права, Проєкт Цивільного кодексу України, реальні збитки, рекодифікація, упущена вигода, Цивільний кодекс Франції.

Постановка проблеми. У Концепції оновлення Цивільного кодексу України, що була розроблена робочою групою, склад якої затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 17 липня 2019 р. № 650 (далі – «Концепція»), орієнтири іноземного приватного права для об'єктивації переддоговірної відповідальності представлено Проєктом Загальної системи координат, який містить Принципи, визначення та модельні правила Європейського приватного права (далі – «DCFR») та досвідом правового регулювання Франції. 28 квітня 2026 р. Верховною Радою України було прийнято в першому читанні проєкт Цивільного кодексу України (далі – «Проєкт ЦК України»), який передбачає норми щодо переддоговірної відповідальності. Зважаючи на актуальність процесу рекодифікації та новизну інституту переддоговірної відповідальності для українського приватного права, запропоноване в Проєкті ЦК України рішення щодо характеру відшкодування в межах переддоговірної відповідальності потребує дослідження на основі зазначених у Концепції європейських підходів та з урахуванням системних зв'язків правил про переддоговірну відповідальність з іншими положеннями Проєкту ЦК України. Такий дослідницький вектор дасть змогу з'ясувати дійсну генезу розуміння щодо загальних форм переддоговірної відповідальності, вираженого в Проєкті ЦК України, а також виявити окремі аспекти його положень, які можуть потребувати уточнення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській цивілістиці відсутні окремі дослідження форм переддоговірної відповідальності. Виміри зазначеної тематики не розкривалися у світлі іноземних підходів, обраних на концептуальному рівні для застосування в процесі рекодифікації, та положень Проєкту ЦК України. Питання щодо відшкодування шкоди, завданої внаслідок недобросовісного ведення переговорів, в українській цивілістиці досліджувалося фрагментарно в межах наукових розвідок щодо загальних характеристик переддоговірної відповідальності як перспективного інституту приватного права України. Такі доктринальні опрацювання здійснили Н. Ю. Голубєва, І. А. Діковська, І. С. Канзафарова, Н. М. Квіт, В. В. Надьон, Д. Г. Павленко, М. Д. Пленюк, М. С. Федорко та інші вчені.

Постановка завдання. Цілями цієї статті є виокремлення загальних форм переддоговірної відповідальності на підставі положень Проєкту ЦК України; формулювання пропозицій з метою вдосконалення положень відповідного законопроекту, пов'язаних із формами переддоговірної відповідальності; виявлення деяких аспектів запропонованого в Проєкті ЦК України загального регулювання

недоговірних зобов'язань із відшкодування шкоди, які можуть вплинути на доктринальне розуміння природи переддоговірної відповідальності в національному приватному праві.

Виклад основного матеріалу. В українській науці приватного права форма цивільно-правової відповідальності розглядається як засіб вираження додаткових майнових обтяжень, що покладаються на правопорушника. Відшкодування збитків та компенсацію моральної шкоди відносять до загальних форм цивільно-правової відповідальності, а сплату неустойки та втрату завдатку – до спеціальних форм цивільно-правової відповідальності [1, с. 277]. Форми цивільно-правової відповідальності в цивілістичній доктрині розглядаються також як заходи цивільно-правової відповідальності, в якості яких виступають санкції майнового характеру, застосування яких спричиняє настання додаткових несприятливих наслідків для правопорушника [2, с. 136]. Подальший виклад здійснимо на основі припущення про обґрунтованість поширення розуміння щодо загальних форм цивільно-правової відповідальності на переддоговірну відповідальність.

Є підстави стверджувати, що DCFR та Цивільний кодекс Франції (далі – «ЦК Франції») розробники Концепції обрали як головні іноземні джерела приватного права для об'єктивації інституту переддоговірної відповідальності в оновленому Цивільному кодексі України. Так, у Концепції вказується про доцільність запозичення досвіду DCFR (ст. II.-3:301 та ст. II.-3:302) та значний інтерес до досвіду реформування інституту цивільно-правової відповідальності у Франції [3, с. 45, 120]. У зв'язку зі вказаним необхідним є звернення до правил DCFR та французького приватного права.

Відповідно до положень статті II.-3:301 DCFR: (1) Особа є вільною в проведенні переговорів та не відповідає за недосягнення домовленості. (2) Особа, яка вступила в переговори, зобов'язана вести їх добросовісно й чесно та не переривати переговори у випадках, коли це буде суперечити вимогам добросовісності й чесної ділової практики. Цей обов'язок не може бути виключений або обмежений договором. (3) Особа, яка порушила цей обов'язок, відповідає за будь-яку шкоду, завдану другій стороні таким порушенням. (4) Вимогам добросовісності й чесної ділової практики суперечать, зокрема, вступ особи в переговори або їх ведення без дійсного наміру досягти домовленості з другою стороною [4]. У коментарі до цієї статті серед видів збитків, які підлягають відшкодуванню недобросовісним учасником переговорів, названо понесені витрати, виконані роботи та збитки від правочинів, учинених в розрахунок на очікуваний договір. Допускається також відшкодування втрати можливостей, але заперечується відшкодування позитивного інтересу, тобто створення потерпілій стороні становища, у якому вона перебувала б у разі укладення договору та виконання зобов'язань за цим договором [5, с. 273]. Для з'ясування обсягу відшкодування за порушення

обов'язку, передбаченого в статті II.-3:301, треба також звернутися до інших положень DCFR. Системне тлумачення статті II.-3:501 зі статтею II.-3:301 (2 та 3) дає можливість стверджувати, що потерпіла сторона має право на відшкодування збитків у разі завдання шкоди внаслідок порушення обов'язку добросовісної поведінки під час переговорів. Водночас у вказаному контексті підлягає застосуванню поняття «шкода», яке визначено в Додатку до DCFR, та передбачає включення до його змісту майнової шкоди (втрата доходу або вигоди, понесені витрати та зменшення вартості майна) та моральної шкоди (біль, страждання та погіршення якості життя) [5, с. 287].

Здійснений огляд положень DCFR дає змогу зробити висновок про наближеність обсягу захисту потерпілої сторони в межах переддоговірної відповідальності до принципу повного відшкодування майнової та моральної шкоди, винятком з якого є відшкодування позитивного інтересу, який недостатньо чітко розмежовано з упущеною вигодою.

У Франції внаслідок реформи зобов'язального права з урахуванням Закону про ратифікацію реформи від 20.04.2018 вимогу добросовісності поширено на погодження, укладення та виконання договорів. Відповідно до статті 1112 ЦК Франції ініціатива, продовження та припинення переговорів є вільними. Вони обов'язково мають відповідати вимогам добросовісності. У разі винного порушення, допущеного під час ведення переговорів, відшкодування завданої шкоди не може бути спрямоване на компенсацію втрати очікуваних вигод від неукладеного договору або компенсацію втрати шансу отримати ці вигоди [6].

У контексті висвітлення питання про форми переддоговірної відповідальності за французьким цивільним правом кілька аспектів заслуговують на увагу для цілей цього дослідження. По-перше, витрати учасника переговорів, які підлягають відшкодуванню, не обмежуються витратами на безпосереднє проведення переговорів, понесеними з метою укладення договору. Значення мають також витрати, пов'язані з припиненням переговорів, серед яких вказуються, наприклад, витрати, спричинені необхідністю залучення фінансування внаслідок зриву переговорів; витрати, пов'язані з необхідністю пошуку нового партнера для переговорів після зриву; витрати, пов'язані з необхідністю в екстрених випадках скористатися більш дорогими послугами третьої особи [7, с. 201–202]. По-друге, упущена вигода внаслідок припинення переговорів розглядається в двох можливих проявах. У першому випадку зрив переговорів може перешкодити стороні, яка веде переговори, укласти договір із третьою особою. Ця ситуація може виникнути, якщо сторона, яка веде переговори, домовляється про придбання майна з метою його подальшого перепродажу третій особі з метою отримання прибутку. У другому випадку зрив переговорів може позбавити учасника переговорів доходів, які він міг би отримати внаслідок укладення договору, щодо якого

здійснювалися переговори. До оновлення 20.04.2018 статті 1112 ЦК Франції однозначним було заперечення можливості відшкодування в другому випадку, де розмір збитків фактично прирівнювався до обсягу майна, яке могла отримати сторона внаслідок потенційного виконання в разі укладення договору [7, с. 205]. Такий підхід було сформовано в судовому правозастосуванні. У справі «*Manoukian*» Комерційна палата дійшла висновку, що сторона, яка потерпіла від необґрунтованого зриву переговорів, не може отримати відшкодування шкоди, яка полягає у втраті шансу отримати доходи від укладення та виконання договору, щодо якого велися переговори [8, с. 42–43].

З огляду на зміни до статті 1112 ЦК Франції, які прямо передбачили виключення компенсації втрати шансу від отримання вигод з обсягу відшкодування внаслідок недобросовісних переговорів, видається можливим узяти під сумнів можливість відшкодування й для випадків, пов'язаних зі втратою можливості укласти договір з третьою особою. Отже, сума відшкодування обмежується фактично понесеними збитками, як-от витрати на проведення техніко-економічного обґрунтування, організацію переговорів тощо [9, с. 458].

Щодо компенсації моральної шкоди, то у ЦК Франції відсутні загальні правила щодо такої компенсації, які можливо поширити на випадки переддоговірних збитків. Водночас у французькій цивілістиці визнається можливість застосування компенсації у відповідних випадках [7, с. 200–201]. Визначальною нормою, яка може слугувати підставою для відшкодування, є правило генерального делікту, закріплене в статті 1240 ЦК Франції.

Проведений порівняльно-правовий аналіз дає можливість дійти висновку про наявність істотної відмінності в підходах DCFR та ЦК Франції щодо обсягу можливого відшкодування у разі недобросовісних переговорів. На відміну від DCFR, для приватного права Франції характерне законодавче обмеження обсягу можливого відшкодування, з якого випливає загальне правило щодо недопустимості відшкодування упущеної вигоди. У зв'язку з цим позиція в Концепції щодо можливості ототожнення відшкодування втрати можливості та упущеної вигоди, висловлена в межах твердження про дуалістичну природу переддоговірної відповідальності [3, с. 45] вбачається такою, що потребує переосмислення. Актуальність перегляду вказаного концептуального підходу підтверджується протилежною позицією в рамках доктринального дослідження рекодифікації цивільного законодавства України, згідно з якою «в разі порушення вимог щодо переддоговірної або договірної стадії відносин, винна сторона зобов'язана відшкодувати іншій стороні шкоду, заподіяну такими діями, яка водночас не може мати на меті компенсацію втраченої вигоди через неукладення договору або втрату можливості отримати цю вигоду» [10, с. 338].

Розгляд європейського приватноправового досвіду, обраного в Концепції для об'єктивації переддоговірної відповідальності, зумовлює доцільність звернення до правил Проєкту ЦК України.

Відповідно до положень статті 729 Проєкту ЦК України сторони зобов'язані діяти добросовісно під час переговорів, утримуватися від поведінки, що суперечить справедливості та чесній діловій практиці. Зокрема, недобросовісними діями є: 1) вступ у переговори без реального наміру укласти договір; 2) умисне затягування переговорів або ухилення від погодження умов; 3) надання завідомо неправдивої або оманливої інформації; 4) порушення домовленостей про конфіденційність; 5) пропозиція укласти договір на завідомо неприйнятних або вочевидь не вигідних умовах з метою зірвання переговорів [11]. Основні правила, які дають змогу виявити форми переддоговірної відповідальності, передбачені частинами першою, другою статті 730 Проєкту ЦК України: «Сторона, яка вела переговори недобросовісно або без реального наміру укласти договір, зобов'язана відшкодувати іншій стороні реальні збитки, завдані такими діями. Відшкодування включає реальні збитки, пов'язані з підготовкою та проведенням переговорів, зокрема витрати на експертизи, поїздки та інші підготовчі заходи». Треба зазначити, що з частин третьої, четвертої статті 734 Проєкту ЦК України, які закріплюють наслідки вирішення переддоговірного спору, впливає можливість ухвалення судом рішення про відшкодування реальних збитків, завданих недобросовісним веденням переговорів, а також установлення судом розумної компенсації, якщо розмір реальних збитків неможливо визначити точно.

Подібно до діючої норми в пункті першому частини другої статті 22 Цивільного кодексу України [12], реальними збитками в пункті першому частини другої статті 25 Проєкту ЦК України пропонується визначити майнові втрати, що їх зазнала особа, зокрема у зв'язку зі знищенням або пошкодженням речі, а також витрати, які особа здійснила або має здійснити для відновлення свого порушеного цивільного права та/або правомірного інтересу. Водночас треба враховувати запропоновані положення щодо компенсації моральної шкоди, закріплені в статті 26 Проєкту ЦК України, які загалом узгоджуються з діючими правилами щодо відшкодування моральної шкоди, закріпленими в статті 23 Цивільного кодексу України [12], а також загальний принцип повного відшкодування шкоди, який передбачено в абзаці першому частини третьої статті 25, частині першій статті 1410 та частині першій статті 1464 Проєкту ЦК України, а винятки з якого можуть бути встановлені цим Кодексом, іншим законом або договором [11].

Зміст наведених правил Проєкту ЦК України дає підстави для таких **висновків**. По-перше, обмеження відшкодування збитків як загальної форми переддоговірної відповідальності реальними збитками свідчить про наближеність запропонованого підходу до французького досвіду, являє собою виняток із принци-

пу повного відшкодування майнової шкоди та водночас становить особливість переддоговірної відповідальності. По-друге, зміст протиправної поведінки як елементу підстави переддоговірної відповідальності для настання її у формі відшкодування реальних збитків може потребувати здійснення таких уточнень: 1) доповнення пункту другого частини другої статті 729 Проекту ЦК України словом «договору» після слова «умов»; 2) викладення частини першої статті 730 Проекту ЦК України в наступній редакції: «Сторона, яка вступила в переговори або вела їх недобросовісно, зобов'язана відшкодувати іншій стороні реальні збитки, завдані такими діями». По-третє, перелік видів реальних збитків, які охоплюються відшкодуванням в частині другій статті 730 Проекту ЦК України, може бути розширено шляхом включення підготовки до укладення договору та припинення переговорів до дій, з якими пов'язуються реальні збитки.

Насамкінець контекст розгляду загальних форм переддоговірної відповідальності дає змогу також висловити деякі міркування, які можуть вплинути на подальше теоретичне опрацювання проблеми правової природи переддоговірної відповідальності. По-перше, правила щодо зменшення розміру збитків у разі невиконання договірних зобов'язань та зменшення розміру відшкодування майнової шкоди та/або компенсації моральної шкоди в недоговірному зобов'язанні залежно від поведінки кредитора (сторони, потерпілої від недобросовісних дій під час переговорів), викладені в частині першій статті 889 та частині першій статті 1415 Проекту ЦК України, є подібними, а тому не можуть мати вирішального значення для визначення природи переддоговірної відповідальності. По-друге, враховуючи відсутність 4 Проекту ЦК України серед спеціальних деліктів відшкодування шкоди, завданої внаслідок зловживання правом [3, с. 51], системне тлумачення окремих положень Глави 91 Проекту ЦК України актуалізує проблематику кваліфікації переддоговірної відповідальності як деліктної. Так, у частині п'ятій статті 1410 Проекту ЦК України зміст відносин визначено як виняток для застосування приписів Глави 91. Майнова шкода у вигляді реальних збитків, завданих недобросовісними діями учасника переговорів, за загальним правилом не пов'язується з безпосереднім порушенням особистих прав або з пошкодженням чи знищенням майна потерпілого, що дає змогу розглядати такі збитки як чисті економічні збитки в розумінні частини другої статті 1421 Проекту ЦК України. Така кваліфікація ускладнює віднесення переддоговірних збитків до шкоди, завданої майну (стаття 1425 Проекту ЦК України), застосування до них правил щодо визначення розміру відшкодування (частина друга статті 1464 Проекту ЦК України), а також щодо зменшення розміру відшкодування (стаття 1465 Проекту ЦК України).

Висновки. Підходи DCFR та французького приватного права до визначення обсягу відшкодування в разі недобросовісної поведінки під час переговорів є

відмінними. У цьому контексті відмова від відшкодування упущеної вигоди свідчить про вирішальне значення французького досвіду для об'єктивації форм переддоговірної відповідальності в Проєкті ЦК України. Загальними формами переддоговірної відповідальності, які можливо виокремити на підставі правил Проєкту ЦК України, є відшкодування реальних збитків, розумна компенсація на розсуд суду в разі неможливості точного визначення розміру реальних збитків, компенсація моральної шкоди. Удосконалення запропонованих в Проєкті ЦК України положень щодо переддоговірної відповідальності може здійснюватися шляхом уточнення змісту протиправної поведінки як елемента підстави переддоговірної відповідальності та розширення переліку видів реальних збитків, які охоплюються відшкодуванням. Перспективними напрямками подальших досліджень форм переддоговірної відповідальності є: 1) визначення співвідношення: а) реальних збитків з чистими економічними збитками, б) наслідків порушення переддоговірних інформаційних обов'язків, правил про конфіденційність переговорів, а також надання неправдивих запевнень з наслідками порушення обов'язку добросовісної поведінки під час переговорів; 2) вирішення питання про можливість виокремлення спеціальних форм переддоговірної відповідальності; 3) значення форм переддоговірної відповідальності для з'ясування її правової природи.

Список використаних джерел

1. Цивільне право України: підручник: У 2 т. / В. І. Борисова (кер. авт. кол.), Л. М. Баранова, І. В. Жилінкова та ін.; за заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Київ: Юрінком Інтер, 2007. Т. 1. 480 с.
2. Канзафарова І. С. Теоретичні основи цивільно-правової відповідальності в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: спец. 12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право. Київ, 2007. 453 с.
3. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.
4. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. *Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. Outline Edition. Sellier, 2009. URL: <https://sakig.pl/wp-content/uploads/2019/01/dfcr.pdf> (дата звернення: 14.05.2026).
5. Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law. *Draft Common Frame of Reference (DCFR)*. URL: https://www.law.kuleuven.be/personal/mstorme/european-private-law_en.pdf (дата звернення: 14.05.2026).
6. Code civil. Version en vigueur au 08 mai 2026. URL: https://www.legifrance.gouv.fr/codes/texte_lc/LEGITEXT000006070721/2026-05-08 (дата звернення: 11.05.2026).
7. Mahmoud ELSEHLY La période précontractuelle: Étude comparée des régimes français et égyptien, 2018. URL: <https://publications.ut-capitole.fr/id/eprint/31293/1/ElsehlyMahmoud2018.pdf> (дата звернення: 14.05.2026).
8. Reforming the French Law of Obligations. Comparative Reflections on the Avant-projet de réforme du droit des obligations et de la prescription ('the Avant-projet Catala') / ed. J. Cartwright, S. Vogenauer, S. Whittaker. Oxford: Hart Publishing, 2009. 930 p.
9. Cases, Materials and Text on Contract Law. 2nd ed. / H. Beale, B. Fauvarque-Cosson, J. Rutgers, S. Vogenauer. Oxford, UK; New York, Hart Publishing, 2019. 1448 p.

10. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу: монографія / за заг. ред. Н. С. Кузнецової. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2021. 690 с.
11. Проект Цивільного кодексу України. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/69837> (дата звернення: 14.05.2026).
12. Цивільний кодекс України від 16.01.2003. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 14.05.2026).

Vadym Karnaukh. General Forms of Precontractual Liability: A Brief Overview in Light of the Perspective of Recodification of the Civil Code of Ukraine and International Experience

Based on the guidelines outlined in the Concept of Updating the Civil Code of Ukraine, this article conducts a comparative legal analysis of the provisions of the Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law (DCFR) and the French Civil Code concerning the consequences of bad faith conduct during negotiations. It has been established that in the DCFR, the protection of the aggrieved party within the scope of pre-contractual liability is close to the principle of full compensation for property and non-pecuniary damage, except for compensation for positive interest, which is not sufficiently clearly distinguished from loss of profit. In contrast, the French experience is characterized by a legislative limitation on the scope of possible compensation, from which follows the general rule regarding the inadmissibility of compensation for loss of profit.

The provisions regarding compensation for property damage and pre-contractual liability proposed in the Draft Civil Code of Ukraine have been examined. It is argued that limiting compensation for damages – as a general form of precontractual liability – to actual damages indicates that the approach proposed in the Draft Civil Code of Ukraine is close to the French experience, constitutes an exception to the principle of full compensation for property damage, and at the same time represents a feature of precontractual liability. It has been established that the general forms of precontractual liability, which can be identified based on the provisions of the Draft Civil Code of Ukraine, are compensation for actual damages, reasonable compensation at the court's discretion in cases where it is impossible to precisely determine the amount of actual damages, and compensation for moral harm. Proposals have been formulated to improve the provisions on precontractual liability proposed in the Draft Civil Code of Ukraine, which consist of clarifying the content of unlawful conduct as an element of the basis for precontractual liability and expanding the list of types of actual losses covered by compensation.

Keywords: *compensation of damage, good faith, compensation, Concept of Updating the Civil Code of Ukraine, negotiations, precontractual liability, Principles, Definitions and Model Rules of European Private Law, Draft Civil Code of Ukraine, actual damages, recodification, loss of profit, French Civil Code.*

*Дата першого надходження статті до видання: 20.04.2026 р.
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 30.04.2026 р.*